

HRVATSKA
ZAJEDNICA
INOVIATORA

CROATIAN
UNION OF
INNOVATORS

INOVACIJSKI SUSTAV

TEMELJ RAZVOJA HRVATSKOG GOSPODARSTVA

Inovacijski forum:
Rijeka 23. 9. 2023.

Polazište

- **Hrvatska zajednica inovatora (HZI)** prepoznaje visoko obrazovanje, znanost, inovacije i transfer znanja i tehnologije kao razvojne prioritete koji jedini Hrvatskoj mogu donijeti dugoročni ekonomski napredak i društvenu stabilnost
- Da bi to postigli **Hrvatska mora postati otvoreno, mobilno i inovativno društvo** u kojem su cjeloživotno učenje, znanost i inovacije javni interes i kojem država mora osigurati uvjete za djelotvorno funkcioniranje
- **Hrvatska mora stvoriti okružje** koje omogućuje i potiče interakcijske i transferne mehanizme suradnje u znanosti i tehnologiji između istraživačke zajednice, inovativnog gospodarstva i društvene djelatnosti

Polazište

- Sve navedeno se može realizirati samo uz **rast ulaganja u istraživanje i razvoj**
- Tako da bi strateški cilj Hrvatske trebao biti podići ulaganje u istraživanje i razvoj do 2030. na **3% bruto domaćeg proizvoda (BDP)**
- Nacionalno planiranje i raspodjela proračunskih sredstava za istraživanje i razvoj moraju se provoditi **sukladno metodologiji i udjelima koje primjenjuje EU**
- Uz **stimulativnu poreznu politiku** te poticajima i potporama koje su se pokazale djelotvornima u zemljama EU

Trenutno stanje

- Udjel izdataka za istraživanje i razvoj (I&R) u BDP-u u Hrvatskoj je znatno manje od prosjeka Europske unije
- Zbog nedostatnog financiranja znanosti, udjel osoba zaposlenih u istraživanju i razvoju (I&R) u ukupnoj radnoj snazi u Hrvatskoj stagnira tijekom posljednjih 10 godina dok se u Europskoj uniji zaposlenost u I&R povećava.
- Još je veći nesrazmjer Hrvatske i prosjeka EU-a u zaposlenosti istraživača u poslovnom sektoru, u kojem zaposlenost istraživača u Hrvatskoj 6 puta manja nego u EU.

Trenutno stanje

- **Niska efikasnost istraživačkih i razvojnih aktivnosti**
- Klasični pokazatelj prijenosa znanja u proizvode - **broj patentnih prijava** Europskom uredu za patente (EPO) za Hrvatsku jako je nepovoljan, **30-tak puta manji od europskog prosjeka**
- **Češka** skoro 10 puta više prijava na milijun stanovnika
- **Slovenija** skoro 20 puta više prijava na milijun stanovnika
- **Austrija** više od 50 puta više prijava na milijun stanovnika

Trenutno stanje

- **Hrvatska nedostanu potiče inovacije**
- **Hrvatska je tzv. „umjereni inovator“** te stagnira na razini 55% prosjeka EU-a.
- **Inovativnost malih i srednjih poduzeća**, koja je ranije bila jača strana Hrvatske, u znatnoj mjeri **je pogoršana**. Tome je posebno doprinijelo znatno smanjene proizvodne i procesne inovacijske aktivnosti malih i srednjih poduzeća (s 84,3 % na 58,2 % prosjeka EU-a)
- **Suradnja poslovnog i znanstvenog sektora** u HR je pao na razinu 50,8% prosjeka Europske unije (u odnosu na 2010. godinu kad je taj pokazatelj bio na razini 86,3%)

Strategija razvoja Republike Hrvatske do 2030.

- **Hrvatska u europskom i globalnom kontekstu** teži još bržem društvenom i gospodarskom rastu i razvoju koji će ovisiti o njezinoj sposobnosti da odgovori i prilagodi se globalnim trendovima i izazovima
- Ključni razvojni ciljevi u desetljeću koje je pred nama su:
  - **povećanje životnog standarda građana**
  - **zaustavljanje negativnih demografskih trendova**
  - **kontinuirano ulaganje u ljudske potencijale i inovacije**
  - **učinkovito korištenje prirodnih resursa**

Strategija razvoja Republike Hrvatske do 2030.

- **pametna Hrvatska** kroz inovacije, digitalizaciju, ekonomsku transformaciju i podršku malim i srednjim poduzetnicima
- **zelenija Hrvatska**, klimatski neutralna kroz provedbu Pariškog sporazuma i ulaganja u energetske tranzicije, obnovljive izvore energije i borbu protiv klimatskih promjena
- **povezanija Hrvatska** kroz razvoj strateških prometnih i digitalnih mreža
- **socijalnija Hrvatska** kroz provedbu Europskog stupa socijalnih prava i podupiranje kvalitetnog zapošljavanja, obrazovanja, stjecanja vještina, socijalne uključenosti i jednakog pristupa zdravstvenoj skrbi

Strategija razvoja Republike Hrvatske do 2030.

Ulaganja u istraživanja, tehnološki razvoj i inovacije

- stvaranja novih znanja i intelektualnog vlasništva
- **povezivanje gospodarstva i akademske zajednice** kroz centre za transfer tehnologija, inovacijske centre, centre kompetencija, digitalno inovacijske centre (DIH)
- kontinuirana **podrška inovacijskom sustavu** radi osiguravanja njegova jačanja i održivosti
- poticanje ulaganja u **inovativne startup tvrtke**
- razvoj poslovne i znanstveno-istraživačke infrastrukture
- poticanje **akadenskog poduzetništva** među istraživačima i studentima raspisivanjem natječaja za najbolju projektnu ideju, inovacije i poduzetništvo u svim područjima znanosti i umjetnosti

Hrvatska – društvo znanja

- U narednom razdoblju **inovacijski sustav** u Republici Hrvatskoj **mora bolje funkcionirati** kako bi konačno **postao temeljem gospodarskog razvoja Hrvatske**
- bilo bi nužno na nacionalnoj razini upostaviti funkcionalnu vezu znanosti, visokog obrazovanja i tehnologije, što znači da bi iduća Vlada Republike Hrvatske trebalo ustrojiti **Ministarstvo visokog obrazovanja, znanosti i tehnologije**
- Ministarstvo bi imalo zadaću potencijale hrvatske znanosti i visokog obrazovanja **staviti u funkciju tehnološkog razvoja i poticanja inovativnosti i kreativnog pristupa u gospodarstvu.**

Hrvatska – društvo znanja

- S obzirom na sve ono što je u međuvremenu propušteno i s obzirom na nisku razinu zatečene tehnološke i industrijske razvijenosti Hrvatske, bilo bi svrsishodno u idućoj Vladi Republike Hrvatske realizirati i poziciju **ministra za inovacije i transfer tehnologije bez portfelja**
- **Ministar** bi imao zadatak da koordinira suradnju gospodarskih resora sa akademskom zajednicom u funkciji tehnološkog razvoja i općeg napretka hrvatskog društva.

Hrvatska – društvo znanja

- potrebno do 2030. godine povećati **udjel izdataka za istraživanje i razvoj (I&R) u BDP-u na 3.0%**
- u razumnom roku poticati projekte kojima bi se **udvostručila zaposlenost u I&R u poslovnom sektoru**, kako bi se približili barem razini od 50% u odnosu na prosjek Europske unije
- potrebno poticati **veće zapošljavanje mladih stručnjaka**, posebice doktora znanosti u hrvatskom gospodarstvu, kako bi se osigurala pokretačka snaga za **promjene prema gospodarstvu temeljenom na znanju i inovacijama**.

Hrvatska – društvo znanja

- U posljednje dvije godine **Hrvatski inovacijski sustav se urušava**
- **Nema više:**
  - državnog tajnika za znanost i tehnologiju u Ministarstvu znanosti
  - državnog tajnika za inovacije u Ministarstvu gospodarstva
  - nove Strategija razvoja inovacija Republike Hrvatske
  - sjednica Tematskih inovacijskih vijeća
  - sjednica Inovacijskog vijeća za industriju RH
  - sjednica Nacionalnog inovacijskog vijeća

Hrvatska – društvo znanja

Posljedice

- Svjetska organizacija za intelektualno vlasništvo (World Intellectual Property Organization - WIPO) godišnje objavljuje **Globalni inovacijski indeks (GII)** koji predstavlja vodeću referencu za mjerenje inovacijskog učinka gospodarstava širom svijeta.
- **Indeks mjeri inovacije na temelju kriterija** koji uključuju institucije, ljudski kapital i istraživanja, infrastrukturu, poslovnu sofisticiranost, tržišnu sofisticiranost, rezultate znanja i tehnologije te kreativne rezultate.

Hrvatska – društvo znanja

Posljedice

- Ove godine, WIPO je 27. rujna 2023. u Ženevi predstavila ovogodišnje izdanje globalnog inovacijskog indeksa kojim su obuhvaćene 132 zemlje.
- Prema globalnom inovacijskom indeksu za 2023. godinu **Švicarska već 13. godinu zaredom zauzima prvo mjesto**, Švedska je kao druga prestigla Sjedinjene Američke Države koje su sada treće.
- Slijede Ujedinjeno Kraljevstvo (4.) i Singapur (5.), koji je ove godine ušao među prvih 5. Među prvih 10 nalaze se i Finska (6.), Nizozemska (7.), Njemačka (8.), Danska (9.) i Republika Koreja (10.)

Hrvatska – društvo znanja

Posljedice

- Hrvatska je na **44. mjestu** od 132 gospodarstva predstavljenih u ovogodišnjem GII-u, što je nominalno nešto niže nego prethodnih godina (41. Ili 42. mjesto).
- U odnosu na BDP, inovacijski učinak Hrvatske je u skladu s očekivanjima za njezinu razinu razvijenosti.
- U odnosu na učinkovito prevođenje ulaganja u inovacije u inovacijske rezultate, **Hrvatska proizvodi manje inovacijskih rezultata u odnosu na razinu ulaganja u inovacije.**

Hrvatska – društvo znanja

Posljedice

- Među najvećim slabostima Hrvatske prema pojedinačnim inovacijskim podindeksima ističu se primjerice:
  - niska razina razvijenosti klastera (125. mjesto),
  - niska razina znanstvene suradnje između sveučilišta i industrije (113.), te
  - niska razina politika koje pogoduju poslovanju („doing business“) (112.).

Vizija

- **Bez inovacija nema razvoja gospodarstva.**
- To razumiju državni dužnosnici u svim razvijenim zemljama Europske unije i svijeta. I zato te države u razvoj, istraživanje i inovacije **ulažu najmanje dvostruko, a neke i trostruko više od Republike Hrvatske.**
- Na taj način imaju funkcionalne inovacijske sustave, **neke imaju Ministarstvo za visoko obrazovanje, znanost i inovacije, a neke ministre za inovacije**

Zaključci

- 1) ustroj **Ministarstva visokog obrazovanja, znanosti i tehnologije**, koje bi imalo zadaću potencijale hrvatske visokog obrazovanja i znanosti staviti u funkciju tehnološkog razvoja i poticanja inovativnosti i kreativnog pristupa u gospodarstvu;
- 2) imenovati **ministra za inovacije i transfer tehnologije bez portfelja** sa zadatkom da koordinira suradnju akademske zajednice sa gospodarskim subjektima;
- 3) do 2030. godine povećati izdvajanje za **istraživanje i razvoj na 3% BDP-a**;

Zaključci

- 4) **udvostručiti zaposlenost doktora znanosti u gospodarstvu,**
kako bi se približili barem razini od 50% u odnosu na prosjek Europske unije;
- 5) **Zakon o inovacijama**
koji bi regulirao financiranje i funkcioniranje inovacijskog sustava te na taj način ubrzao razvoj industrije, povećao njezin udio u rastu BDP-a Republike Hrvatske, i uspostavio
- 6) **inovacijski sustav kao temelj hrvatskog gospodarstva**

HRVATSKA
ZAJEDNICA
INOVATORA

CROATIAN
UNION OF
INNOVATORS

HRVATSKA ZAJEDNICA INOVATORA

VIZIJA

Hrvatska – društvo inovacija